

ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ РОЗБУДОВИ РИНКУ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ПОСЛУГ ТА ДОПОМОГИ В УКРАЇНІ

Рибіна Лариса Олександрівна,

к.е.н., доцент

Філонович Ігор Віталійович

здобувач вищої освіти

Сумський національний аграрний університет

м. Суми, Україна

Анотація: Розкриті значення медичної реформи в умовах розбудови ринку стоматологічних послуг, спрямованої на забезпечення населення України доступною та якісною медичною стоматологічною допомогою. Наведені переваги і недоліки сучасного реформування стоматологічної служби в Україні.

Ключові слова: стоматологічні послуги, ринок, медична реформа, розвиток, недоліки, переваги

Стоматологія в Україні стала одним з небагатьох розділів охорони здоров'я, в якому за останні роки зроблено реальні кроки щодо реформування спеціальності, адаптації її до умов ринку, де знайдено додаткові джерела фінансування, впроваджено сучасні технології профілактики та лікування, проведено інтенсивне навчання та перенавчання кадрів та вирішено низку проблем. Це пов'язано, насамперед, із розвитком обов'язкового і добровільного медичного страхування, із реалізацією децентралізація управління на регіональному рівні.

У стоматології, набагато ширше (у десятки разів), ніж у будь-якій іншій медичній спеціальності, розвинувся альтернативний державному ринок стоматологічних послуг у різних формах - платні послуги, приватні кабінети, лікувально-профілактичні підприємства, індивідуальні приватні підприємства, оренда робочих місць та ін. Сьогодні приватний сектор стоматологічної

допомоги представлений як різними за своєю організаційно-правовою формою комерційними структурами, так і окремими підприємцями, які здійснюють свою діяльність з надання стоматологічних послуг індивідуально (без утворення юридичної особи). Основну частину приватних стоматологічних організацій складають невеликі амбулаторії (в середньому на 2-3 крісла) та окремі кабінети. Рідше зустрічаються більші клініки і навіть цілі мережі клінік, які можна зустріти практично лише у великих містах.

В умовах формування ринку медичних послуг у населення з'явилася реальна можливість вибору стоматологічної організації та лікаря стоматолога. Відповідно з'являється йде конкуренція між стоматологічними організаціями різних форм власності за залучення пацієнта, що певною мірою сприяє підвищенню якості стоматологічних послуг. Стоматологічні організації приватних форм власності, працюючи за програмами обов'язкового та добровільного медичного страхування, надаючи більш високий рівень сервісного обслуговування та якості стоматологічних послуг, здатні забезпечити доступною стоматологічною допомогою широкі верстви населення.

Для успішного функціонування в умовах ринку змінюється структура стоматологічних поліклінік, що має бути спрямована на надання стоматологічних послуг на професійному і сервісному рівні. Для цього у складі стоматологічних поліклінік вже створюються відділення стоматології загальної практики, в яких працюють лікарі-стоматологи, які мають сертифікати з кількох спеціальностей, найчастіше з терапевтичної, хірургічної та ортопедичної стоматології. Вводяться нові адаптовані до завдань посади, розроблена медична документація, що відповідає медичним та правовим вимогам. Успішну лікувально-профілактичну діяльність забезпечують служби сучасного менеджменту та маркетингу, інженерно-технічна служба. У цих умовах кардинально змінюються завдання та функції стоматологічних лікувально-профілактичних установ, але стоматологічні поліклініки, як основна складова у структурі стоматологічної служби, мають зберегтися.

При цьому не можна забувати про негативний бік формування ринку стоматологічних послуг. Це, по-перше, фактична ліквідація стоматологічної медичної допомоги у структурі її первинної ланки, оскільки було запропоновано передати стоматологічну допомогу в функції сімейних лікарів. Стоматологічна допомога фактично залишилася тільки на вторинному та третинному рівні. Така ситуація не сприяє належному наданню стоматологічної допомоги населенню та взагалі виключає можливість централізованого проведення профілактики стоматологічних захворювань на місцях [1].

По-друге, це подорожчання стоматологічної допомоги, розшарування потоку пацієнтів за матеріальними можливостями та вибір технологій для лікування і як наслідок зменшення її доступності для більшості громадян. У таких умовах страждають соціально незахищені верстви населення: діти, пенсіонери, інваліди, військовослужбовці, учні та інші, тому що коштів, що виділяються державою, вкрай недостатньо для використання при лікуванні всього населення дорогих сучасних технологій. Соціальна незахищеність окремих категорій громадян - головний негативний чинник становлення ринкових відносин в системі охорони здоров'я.

З огляду на це, на наш погляд, приватизація державних та муніципальних стоматологічних установ можлива лише за дотримання певних умов, серед яких головне - створення ефективного механізму соціального захисту дітей, підлітків, вагітних, інвалідів, пенсіонерів та інших незахищених верств населення. Один із дієвих механізмів цього – участь стоматологічних організацій (незалежно від форм власності) у реалізації муніципальних програм, пов'язаних із наданням стоматологічної допомоги населенню в рамках територіальних програм державних гарантій.

Для подальшого розвитку стоматологічної служби, підвищення доступності та якості стоматологічних послуг необхідне вирішення комплексу завдань як на державному, так і на регіональних рівнях. Насамперед, це пов'язано з підвищенням рівня професійної підготовки фахівців, які працюють у стоматологічних організаціях. Однією з першочергових завдань тут є

підготовка лікарів стоматологів-гігієністів для роботи в дошкільних та шкільних освітніх закладах, які мають стати провідними фахівцями в шкільній стоматології, забезпечити її профілактичну спрямованість. На думку Вахненко О.М.1, Коваленко І.О. забезпечити населення України доступною та якісною медичною стоматологічною допомогою є можливим через запровадження для всієї стоматологічної мережі, незалежно від форми власності та підпорядкування, державних фінансових гарантій, загальнообов'язкового державного медичного страхування, в рамках якого державні фінансові гарантії будуть працювати як страхові програми та гарантії [2].

Список літератури

1. Еліашова А., Клітинська О.В., Мочалов Ю.О. , Розлуцька В.З. Вихідні умови для застосування раціональної моделі профілактики стоматологічних захворювань в Україні. *Молодий вчений*. 2015. № 6(3). С. 67-69.

2. Вахненко О.М., Коваленко І.О. Перспективи та шляхи розвитку доступної стоматології в Україні. *Oral and General Health*. 2021. Т. 2. №3. С. 28-31. URL: <https://oralhealth.zaslavsky.com.ua/index.php/journal/article/view/107/105> (дата звернення 16.01.2023)